

2286/1.08.59

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
Nr ~~24906~~

Egz. Nr 1

24906

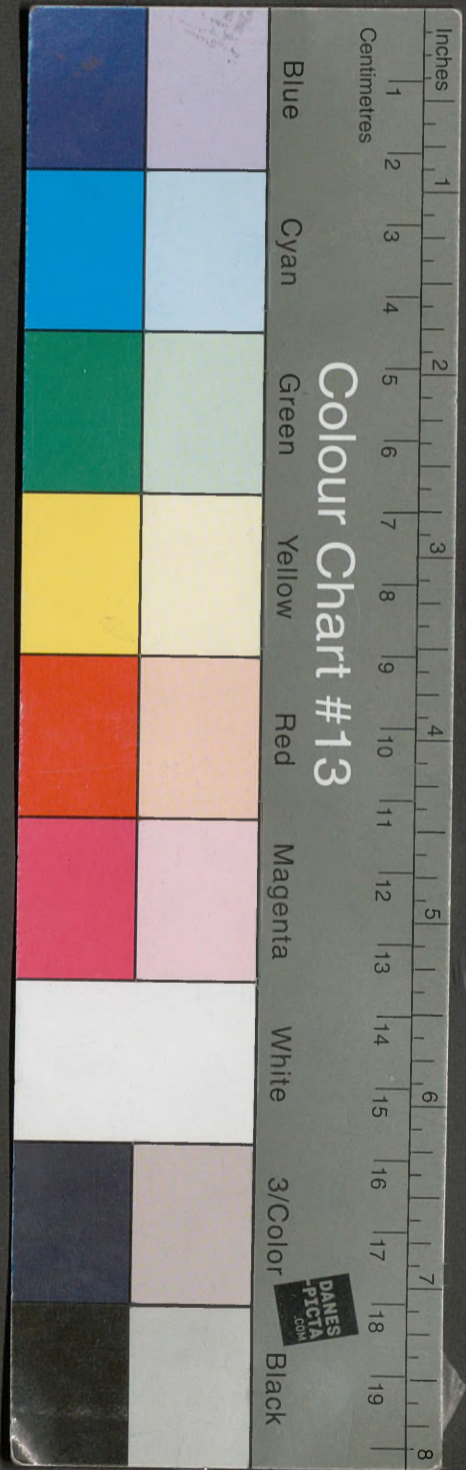
plk dypl. Felicjan WISNIEWSKI

**SYSTEM I ZASADY METODYKI SZKOLENIA
KWATERMISTRZOWSKIEGO W ODDZIAŁACH
I ZWIĄZKACH TAKTYCZNYCH**

(Konspekt wykładu)

Biblioteka Szkoleniowa ASP
220290
im. gen. broni K. Świerczewskiego

~~24906~~

2266/1.08.59

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
Nr ~~24906~~

[Redacted]

Egz. Nr 1

24906

plk dypl. Felicjan WISNIEWSKI

**SYSTEM I ZASADY METODYKI SZKOLENIA
KWATERMISTRZOWSKIEGO W ODDZIAŁACH
I ZWIĄZKACH TAKTYCZNYCH**

(Konspekt wykładu)

24906

953

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

Im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW

ZATWIERDZAM
Z-CA KOMENDANTA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Świerczewskiego
d/s naukowych

BROCH - płk

Akademia	Generalnego	Egz. Nr. 1.
Im. gen. br. K. Świerczewskiego		
Wpłynęło	17.10.58	
	0174	
Za	137	

Archiwum post 19357 D

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. broni K. Świerczewskiego
Nr. **X24906**

Płk. WIŚNIEWSKI Felicjan

SYSTEM I ZASADY METODYKI SZKOLENIA KWATERMISTRZOW-
SKIEGO W ODDZIAŁACH I ZWIĄZKACH TAKTYCZNYCH.

/konspekt wykładu/

Rembertów

Styczeń

1958 r.

1. Temat: System i zasady metodyki szkolenia kwatermistrzowskiego w oddziałach i związkach taktycznych.
2. Cel: Zapoznać słuchaczy z systemem i ogólnymi zasadami metodyki szkolenia wojsk z uwzględnieniem metodyki szkolenia kwatermistrzowskiego.
3. Czas: 2 godziny szkolne.
4. Metoda: Wykład.
5. Zagadnienia /plan wykładu/:

Wstęp

- I. Ogólne zasady szkolenia wojsk.
 1. Ogólne zasady metodyki.
 2. Okresy i podstawa szkolenia wojsk.
- II. Zasady i metody szkolenia kwatermistrzowskiego - jako części składowej szkolenia wojsk.
 - A. System szkolenia oficerów i sztabów.
 - I. Zajęcia teoretyczne.
 - II. Zajęcia praktyczne bez udziału wojsk.
 - III. Ćwiczenia taktyczne z wojskami. /Ćwiczenie doświadczalnie - pokazowe/.
 - IV. Szkolenie metodyczne.
 - B. System szkolenia wojsk.
 1. Pokazy.
 2. Musztra bojowa.
 3. Ćwiczenia taktyczne.
 4. Manewry.
- III. Specyfika szkolenia kwatermistrzowskiego na szczeblach Taktycznych.
 - A. Odpowiedzialność za szkolenie kwatermistrzowskie.
 - B. Cel szkolenia kwatermistrzowskiego.
 - C. Właściwości systemu

na szczeblach taktycznych.

Zakończenie.

6. Źródła: 1. Dyrektywa i rozkaz Ministra Obrony Narodowej na rok szkoleniowy 1957/58.
2. Wytyczne szkolenia bojowego 9ZSB MON wojsk lądowych na rok 1957/58.
3. Wytyczne Głównego Kwatermistrzostwa WP na rok szkolenia 1957/58 / "Organizacja szkolenia oficerów, podoficerów i szeregowych kwatermistrzostwa"/
4. Szkolenie w warunkach stosowania nowych środków walki. - Zbiór nr 24/wyd.Szt.Gen.-1956r./ - str. 123-140.
5. Metodyka nauczania zagadnień atomowych w wojsku /ASG - 05098/.
6. Instrukcja przeprowadzenia ćwiczeń taktycznych-wyd.MON/55 /ASG-07294/.
7. Niektóre zagadnienia szkolenia dowództw i sztabów /ASG-01804 z 1953 r./
8. Myśl Wojskowa nr nr 3/54 r./ 3/55 r., 8/55 r. /artykuły dotyczące szkolenia wojsk/.
9. Specjalne zajęcia praktyczne - Biuletyn dyskusyjny ASG nr 2 z 1956 r.

W s t ę p

Zasadniczym warunkiem należytego wykonania przez nasze ludowe Wojsko Polskie szczytnego zadania, jakim jest obrona naszych granic, obrona pokojowego wysiłku mas pracujących Polski - jest nieustanne podnoszenie swej zdolności i gotowości bojowej. Obok szeregu innych czynników, wymaga to od kadr dowódczych opanowania i doskonalenia umiejętności szkolenia i wychowania stanu osobowego wojsk. Tak - jak w warunkach bojowych zasadniczą sprawą w działalności dowódcy jest umiejętność kierowania walką i osiągnięcie zwycięstwa przy najmniejszych stratach - w warunkach pokojowych naczelnym i odpowiedzialnym zadaniem kadr dowódczych jest doskonalenie umiejętności szkolenia i wychowywania wojsk, a więc stosowanie form i środków, jakie wskazuje metodyka szkolenia wojsk dla osiągnięcia określonych celów dydaktycznych /nauczania/.

Metodyka szkolenia wojsk - jako dziedzina dydaktyki wojskowej - stanowi część składową pedagogiki wojskowej.

Podstawą metodologiczną naszej pedagogiki wojskowej jest materializm dialektyczny /marksizm - leninizm/.

Pierwszą i przewodnią zasadą naszej pedagogiki wojskowej jest partyjność. Określa ona kierunek polityczny w dziedzinie szkolenia i wychowania żołnierzy. Partyjność wymaga, by traktować szkolenie i wychowanie, jako część gigantycznej pracy prowadzonej przez PZPR nad budownictwem socjalistycznym.

Partyjność wymaga, by kadry dowódcze swą działalnością mobilizowały cały stan osobowy wojsk do wypełnienia tych zadań, które stawia przed nimi Partia i Dowództwo. Partyjność wymaga ostrej walki z formalizmem i schematyzmem.

Druga zasadą naszej pedagogiki wojskowej jest "uczyć wojska tego, co jest niezbędne na wojnie." Możliwe jest to wtedy, kiedy szkolenie odbywać się będzie w warunkach możliwie jaknajwięcej odpowiadających wymogom współczesnego pola walki.

Szkoląc wojska, należy je jednocześnie wychowywać w duchu regulaminów naszego ludowego Wojska Polskiego, wyrabiając m.in. takie cechy moralne, jak świadomość polityczną udziału w wojnie sprawiedliwej, patriotyzm, dyscyplinę socjalistyczną, inicjatywę, zdecydowanie, uporczywość i męstwo, poczucie osobistej odpowiedzialności za obronę kraju ojczyzstego, aktywną postawę wobec zjawisk osłabiających gotowość bojową, pełne zrozumienie znaczenia braterstwa broni z żołnierzami Armii Radzieckiej, Armii Chińskiej i armii krajów zaprzyjaźnionych /demokracji ludowej/.

I. Ogólne zasady szkolenia wojsk.

1. Ogólne zasady metodyki.

Przystępując do omawiania zasad metodyki, należy raz jeszcze podkreślić, że szkolenie wojsk jest nierozdzielnie związane z ich wychowaniem.

Proces szkolenia oficerów, sztabów i wojsk wymaga różnych rodzajów zajęć szkoleniowych.

Do każdego zajęcia dobierane są właściwe metody jego przeprowadzenia /zasady metodyki/.

W szkoleniu wojsk winno się przestrzegać następujących ogólnych zasad metodyki:

1. Zasada stopniowania.

Polega ona na tym, że szkolenie prowadzi się stopniowo, przechodząc od zagadnień najprostszych i łatwych do bardziej trudnych i skomplikowanych, od szkolenia pojedynczego żołnierza do szkolenia zespołu /drużyny, pluton/.

2. Zasada pogłębienia.

Polega ona na tym, że zajęcia teoretyczne przeprowadzane w salach wykładowych zabezpiecza się w potrzebną ilość pomocy naukowych /np. schematów, rysunków, wykresów itp/. - Natomiast każde zajęcie praktyczne przeprowadzane w pododdziale rozpoczyna się wzorowym pokazem, a dopiero następnie przystępuje się do praktycznego wykonania czynności przez szkolonych.

3. Zasada zgrzywania.

Zasada ta ma szczególne znaczenie przy szkoleniu zespołu polegającym na zgrzywaniu jego pracy.

Zgrzywanie pododdziałów przeprowadza się w zazadzie na ćwiczeniach w warunkach półowych.

2. Okresy i podstawa szkolenia wojsk.

W szkoleniu wojsk rozwóżnia się dwa okresy: okres zimowy i okres letni.

Czas trwania poszczególnych okresów ustalany jest w rozkazie Ministra Obrony Narodowej.

W organizacji szkolenia bojowego wojsk wyodrębnia się szkolenie:

- pododdziałów, oddziałów i związków taktycznych,
- rodzajów wojsk i służb;
- kwatermistrzowskie,
- według specjalności.

Głównym przedmiotem w całości szkolenia bojowego jest szkolenie taktyczne.

W związku z pojawieniem się nowych środków walki należy zwrócić uwagę na t.zw. szkolenie atomowe. Pamiętać jednak należy, że szkolenie atomowe nie stanowi odrębnego przedmiotu szkolenia, wyodrębnia się je jedynie z względu metodycznych. Przez szkolenie atomowe rozumie się poszerzanie ilości przerabianych zagadnień w poszczególnych rodzajach szkolenia o zagadnienia wymykające z właściwości działania wojsk w warunkach użycia broni atomowej oraz wyrabianie odpowiednich umiejętności wojsk.

Przy taktycznym szkoleniu tyłów należy w szczególności zwracać uwagę na wyrabianie umiejętności w zakresie:

- rozśrodkowania tyłów z uwzględnieniem realnych norm koniecznej powierzchni;
- wykorzystania naturalnych ukryć terenowych oraz urządzeń pozostawionych przez wojska;
- organizowania i wykonania prostych prac przy rozbudowie inżynieryjnej rejonów rozmieszczenia tyłów;

- ochrony ludzi, sprzętu i zapasów materiałowych przed skutkami działania broni atomowej;
- organizacji dezaktywacji sprzętu i zapasów oraz zabiegów sanitarnych;
- pokonywania względnie obchodzenia terenu skażonego ;
- szybkiego przesuwania tyłów z terenu skażonego;
- powiadamiania, rozpoznania promieniowania i likwidacji skutków uderzenia atomowego;
- organizacji zabezpieczenia medycznego w rejonach wybuchu atomowego względnie w rejonach masowego skażenia.

Podstawa ^{szkolenia} ~~skażenia~~ bojowego stanowią wydawane na każdy rok szkoleniowy:

- dyrektywa i rozkaz Ministra ON,
- wytyczne szkolenia bojowego wojsk lądowych , opracowane przez GZSB;
- wskazówki organizacyjno-metodyczne dowódców OW, dowódcy Wojsk Lotn. i ~~Opłok~~ oraz dowódcy Marynarki Wojennej;
- wytyczne Głównego Kwatermistrza WP w zakresie szkolenia kwatermistrzowskiego /"Organizacja szkolenia oficerów, podoficerów i szeregowców kwatermistrza"^{ostwa}/.

Poszczególni dowódcy rodzajów wojsk i szefowie służb rozsyłają pregramy szkoleniowe , w których podają treść zajęć ze wszystkich przedmiotów szkolenia oraz wskazówki metodyczne o sposobie i ~~kol~~ ^{kon} ~~ejności~~ ^{ejności} przerabiania materiałów szkoleniowych.

W dywizjach i pułkach planuje się ^{szkolenie} ~~oddzielnie~~ na zimowy i letni okres szkoleniowy. Zasadniczymi dokumentami są rozkaz i plan szkolenia bojowego.

W batalionach opracowuje się plan szkolenia bojowego na jeden miesiąc.

W kompaniach opracowuje się rozkład zajęć z pododdziałami i podoficerami na każdy tydzień.

II. Zasady i metody szkolenia kwatermistrzowskiego - jako części składowej szkolenia wojsk.

Przez szkolenie kwatermistrzowskie należy rozumieć szkolenie:

- a/ oficerów kwatermistrzostwa, oraz kwatermistrzostwa jako całości,
- b/ oficerów nadterminowych pionu kwatermistrzowskiego,
- c/ oficerów i szeregowców służby zasadniczej w oddziałach i pododdziałach gospodarczych, względnie w urządzeniach i zakładach poszczególnych służb, podległych kwatermistrzowi;
- d/ tyłów oddziałów i związków.

Szkolenie kwatermistrzowskie jest prowadzone:

- w wojskach;
- w sztabach i kwatermistrzostwach;
- w szkołach i uczelniach wojskowych / OSSK; ASG; WAMed/;
- w urządzeniach i zakładach poszczególnych służb.

Szkolenie kwatermistrzowskie jest częścią składową szkolenia wojsk, a więc system szkolenia kwatermistrzowskiego powiązany jest z systemem szkolenia bojowego.

System szkolenia bojowego obejmuje:

- system szkolenia /taktycznego/ oficerów i sztabów / a w tym i kwatermistrzów/,
- system szkolenia wojsk / a w tym i tyłów/.

A. System szkolenia oficerów i sztabów.

System szkolenia oficerów i sztabów, podobnie jak i system szkolenia wojsk, polega na tym, że w każdym okresie szkoleniowym /zimowym i letnim/ przerabia się pewien temat względnie

zespół zagadnień szkoleniowych oraz doskonali się znajomość zagadnień przerabianych poprzednio.

Na system szkolenia oficerów i sztabów składają się:

- układ grup szkoleniowych i formy szkolenia;
- rodzaje zajęć i metody szkolenia.

Układ grup szkoleniowych i formy szkolenia.

W zależności od zakresu szkolenia organizuje się grupy dowódców, grupy oficerów ogólnowojskowych /nie wchodzących w skład grup dowódców/ oraz grupy oficerów specjalistów.

Dokładny skład grup szkoleniowych ustala na szczeblu okręgu - dowódca OW; na szczeblu dywizji - dowódca Dywizji.

Szkolenie w grupach dowódców / w skład których wchodzi i kwatermistrze/ dywizji odbywa się na szczeblu OW, w grupach dowódców pułków - na szczeblu dywizji, prowadzi się je na zajęciach zbiorowych /3-4 dniowych/, organizowanych 1-2 razy w ciągu roku /np. w r. 1958 - 1 raz/.

Szkolenie w grupach oficerów ogólnowojskowych /nie wchodzących w skład grup dowódców/ sztabów dywizji i pułków oraz szkolenie dowódców batalionów i kompanii oraz ich zastępców prowadzi się na zajęciach programowych w ciągu kilku /np. w r. 1958- w ciągu 6-7 miesięcy/ miesięcy po 2-3 dni w miesiącu.

Szkolenie oficerów specjalistów poszczególnych rodzajów wojsk i służb oraz kwatermistrzostwa prowadzi się:

- na wspólnych zajęciach z oficerami ogólnowojskowymi - w celu doskonalenia w przedmiotach ogólnowojskowych;
- w oddzielnych grupach oficerów specjalistów na zajęciach zbiorowych lub kursach - w celu doskonalenia w przedmiotach specjalnych.

Dla ujednoczenia poglądów w dziedzinie zagadnień planowania, organizacji i metod prowadzenia szkolenia wojsk mogą być organizowane okręgowe i dywizyjne kursy szkoleniowo-metodyczne.

Szkolenie oficerów kadry nauczającej w szkołach i akademiach wojskowych odbywa się w grupach i według programów ustalonych przez komendantów szkół i akademii.

Rodzaje zajęć i metody szkolenia.

Do najczęściej spotykanych rodzajów zajęć szkoleniowych można zaliczyć:

- zajęcia teoretyczne,
- zajęcia praktyczne bez udziału wojsk,
- ćwiczenie taktyczne z wojskami.

Oddzielnym rodzajem zajęć szkoleniowych jest szkolenie metodyczne.

W każdym z tych rodzajów zajęć szkoleniowych można, w zależności od warunków i potrzeb, stosować różnorodne metody szkolenia, wybór których z kolei zależy od:

- szczebla dowodzenia,
- stopnia przygotowania szkolonego kolektywu,
- celu, jaki zamierza się osiągnąć w danym zajęciu szkoleniowym,
- posiadanych sił i środków.

I. Zajęcia teoretyczne.

Zajęcia teoretyczne można przeprowadzać metodą /zwykle w podanej poniżej kolejności/:

- wykładów, referatów, informacji teoretycznych itp;
- pracy samokształceniowej /samodzielnego studiowania regułaminów, prac teoretycznych itp., względnie pisanie prac indywidualnych/;
- konsultacji,

- seminariów.

Celem zajęć teoretycznych jest pogłębić i poszerzyć wiadomości teoretyczne szkolonych, przynajmniej w zakresie niezbędnym do prowadzenia zajęć praktycznych.

II. Zajęcia praktyczne bez udziału wojsk.

Zajęcia praktyczne bez udziału wojsk mogą być przeprowadzone:

a/ bez map;

b/ na mapach lub na mapach z wykorzystaniem piaskownicy;

c/ na mapach z wyjazdem w teren / w terenie w zasadzie przerabia się te zagadnienia, które dla lepszego ich zrozumienia wymagają wzięcia pod uwagę elementu terenu, np. rekonesans, organizacja współdziałania/;

d/ w terenie;

e/ jako zajęcia kompleksowe /b,c,d,./.

Praktyczne zajęcia bez map /pkt.a/ - są metodą szkolenia stosowaną badź w celu zapoznania szkolonych ze sposobami: kalkulacji, opartych na wskaźnikach taktyczno-technicznych; wyliczeń jednostek kalkulacyjno - operacyjnych; wykonywania wykresów, upraszczających obliczenia; posługiwania się maszynami elektrycznymi przy obliczeniach; sporządzania dokumentów; przygotowania piaskownicy itp./; - badź też w celu treningu w tej dziedzinie.

Celem zajęć praktycznych na mapach względnie w terenie / pktu b,c,d,e,/ jest dać uczestnikom możliwość nabycia umiejętności i doskonalenia praktycznego stosowania zasad teoretycznych w danej konkretnej sytuacji taktycznej /operacyjnej/.

W praktycznych zajęciach na mapach względnie w terenie można stosować następujące metody szkolenia /zwykle w podanej poniżej kolejności/:

1. Zajęcia grupowe /wszyscy uczestnicy występują w jednej roli/.
2. Ćwiczenia epizodyczne /metoda szkolenia dowódców, względnie kwatermistrzów.
3. Treningi sztabowe /względnie kwatermistrzowskie/ .

Celem tej grupy zajęć /1,2,3/ jest przygotowanie danego zespołu do wzięcia udziału w ćwiczeniach na mapach /dawniej zwanych "grami wojennymi"/; w szczególności nauczyć - drogą treningu dany zespół wykonywać określone czynności; jak np. ~~roz~~ rozwiązywać zagadnienia związane z organizacją, przygotowaniem i prowadzeniem współczesnej walki / a w odniesieniu do zajęć kwatermistrzowskich - z jej zabezpieczeniem materiałowym, technicznym i medycznym/; zbierać wiadomości o ~~wojskach~~ własnych i ich tyłach oraz nieprzyjacielu; przygotowywać elementy do decyzji; pobierać decyzję; doprowadzać decyzję dowódcy do podwładnych szczebli /do zainteresowanych osób/; doskonalić współdziałanie poszczególnych komórek organizacyjnych wchodzących w dany zespół /sztab, kwatermistrzostwo/.

4. Ćwiczenia na mapach:

- sztabowe,
- dowódczo - sztabowe,
- kwatermistrzowskie.

Każde z tych ćwiczeń może być:

- jednoszczeblowe lub wieloszczeblowe,
- jednostronne lub dwustronne,
- taktyczne lub operacyjne,
- prowadzone ze środkami łączności lub bez środków łączności.

Ćwiczenia na mapach są sprawdzianem osiągniętego poziomu umiejętności dowódców i sztabów w organizowaniu, przygotowaniu

i prowadzeniu walki /operacji/, względnie w odniesieniu do kwatermistrzów i kwatermistrzostw:

- w organizowaniu zabezpieczenia materiałowego, technicznego i medycznego walki /operacji/ oraz związanej z nim organizacji tyłów.

Celem ćwiczeń na mapach jest:

- doskonalić szkolonych w opanowaniu zasad taktyki /względnie zasad sztuki operacyjnej/, względnie organizacji i pracy tyłów;
- ~~t~~renować i zgrywać zespół szkolony;
- ~~d~~ doskonalić zdolności organizacyjne;
- wyrabiać nawyki w planowaniu i organizacji walki /operacji/ względnie jej zabezpieczenia materiałowego, technicznego i medycznego;
- pobudzić twórczą inicjatywę i rozwijać samodzielność w rozwiązywaniu skomplikowanych i gwałtownie zmieniających się sytuacji w dynamice współczesnej walki w warunkach stosowania nowych środków.

Podział ćwiczeń na mapach - według charakteru zadań szkoleniowych podany jest w załączniku nr 1.

5. Ćwiczenia szkieletowe.

Cechą wspólną ćwiczeń szkieletowych i ćwiczeń na mapach jest to, że podział ich jest jednakowy, oraz że zarówno w jednych, jak i w drugich nie musi brać udziału pełny organizacyjny skład etatowy szkolonego dowództwa /sztabu, kwatermistrzostwa/.

Cechą charakterystyczną ćwiczeń szkieletowych jest to, że przeprowadza się je zawsze w terenie.

Zespół szkolony działa w warunkach zbliżonych do rzeczywistych, wyrażających się m.in. - w tym, że:

- odległości między stanowiskami dowództwa mogą być rzeczywiste

lub zbliżone do rzeczywistych;

- rekonesans i organizacja współdziałania się przeprowadzane w terenie;
- zespół ćwiczących jest rozmieszczony w rzeczywistych pasach działania.

6. Podróże polowe.

Celem ich jest studium historyczno-wojskowe względnie operacyjne danego kierunku operacyjnego.

III. Ćwiczenia taktyczne z wojskami.

/kwatermistrzowskie ćwiczenia z tyłami/.

Ogólnowojskowe ćwiczenia taktyczne z wojskami stanowią najlepszą i końcową metodę szkolenia dowódców, sztabów i kwatermistrzostw, gdyż wiążą ich pracę z działaniami wojsk.

Cechą charakterystyczną jest to, że bierze w nich udział pełny organizacyjny skład etatowy szkolenego dowództwa. Wymagają więc one dużego nakładu sił i środków; przy tym szkolone dowództwa winny być do tego rodzaju zajęć doskonale przygotowane i zgrane, a więc zgodnie z zasadą stopniowania - przerobić niższe formy metod szkolenia.

Ćwiczenia taktyczne z wojskami zamykają pewien cykl względnie okres szkoleniowy. Podstawowym ich celem jest umożliwienie /danie praktyki/ dowódcom, sztabom i kwatermistrzom doskonalenia ich umiejętności praktycznego dowodzenia wojskami i tyłami oraz sprawdzanie stopnia opanowania tych umiejętności.

Ćwiczenia taktyczne z wojskami w pełnym składzie wymagają dużego nakładu sił i środków; dlatego wskazanym jest poprzedzać je ćwiczeniami taktycznymi z oznaczonymi /pozorowanymi/ wojskami, względnie oznaczonym sprzętem lub oznaczonymi tyłami, względnie środkami materiałowymi.

W dyrektywie np. na rok szkoleniowy 1958 Minister ON zaznacza, że zbyt mało uwagi poświęca się rozpatrywaniu czynników, określających zależność walczących wojsk od pracy organów zaopatrzenia /ich tyłów/.

W czasie ćwiczeń taktycznych z wojskami nie powinny wychodzić z pola widzenia dowódców i sztabów organizacja i praca tyłów. Zasady działania tyłów we współczesnych warunkach prowadzenia walki wymagają nie tylko szczegółowego opanowania, ale stałego ich modernizowania /unowocześniania/, wyrażającego się w poszukiwaniu nowych form i sposobów organizacji i pracy tyłów w miarę modernizacji środków walki oraz wzrastania wymogów współczesnego pola walki. Wyrazem tego jest zakres i treść pracy grup naukowo-badawczych, organizowanych na ćwiczeniach przez kierownictwo ćwiczeń.

W myśl rozkazu Ministra Obrony Narodowej, w każdym ćwiczeniu taktycznym z wojskami powinny brać udział ich pododdziały i oddziały tyłowe /jednostki, służb./ w ramach możliwych do wykonania w organizowanym ćwiczeniu. Powinien też być zastosowany polowy system zaopatrywania przynajmniej w takie zasadnicze rodzaje zaopatrzenia, jak żywność i materiały pędne i smary.

W każdym OW, na jednym z ćwiczeń dywizyjnych powinno ^{być} przeprowadzane całkowite rozwinięcie urządzeń tyłowych na szczeblu pułku i dywizji z uwzględnieniem wysuniętych elementów tyłów armijnych.

Ćwiczenia taktyczne z wojskami w pełnym składzie wymagają od kwatermistrzostwa przygotowania do nich nie tylko kwatermistrzostw, ale i pododdziałów i oddziałów tyłowych /jednostek służb/. Dlatego ćwiczenia taktyczne z wojskami winny być ~~poprzedzone~~ kwatermistrzowskimi ćwiczeniami z pododdziałami i oddziałami

tyłowymi /jednostki służb/, organizowanymi - zgodnie z zasadami stopniowania i zgrywania - w zależności, od posiadanych sił i środków w poniżej podanej kolejności; jako:

- kwatermistrzowskie ćwiczenia z oznaczonymi pododdziałami i oddziałami tyłowymi;
- kwatermistrzowskie ćwiczenia z rzeczywistymi niektórymi pododdziałami i oddziałami tyłowymi, ale z oznaczonymi środkami materiałowymi;
- kwatermistrzowskie ćwiczenia z tyłami, na określonych szczeblach dowodzenia, ale z częściowo oznaczonymi środkami materiałowymi /np. zamiast amunicji umowne obciążenie skrzynek/;
- kwatermistrzowskie ćwiczenia z tyłami na określonych szczeblach dowodzenia z rzeczywistymi zasadniczymi rodzajami zaopatrzenia.

Kwatermistrzowskie ćwiczenia z tyłami są skomplikowane, ponieważ nie wszystkie służby /jak np. służba uzbrojenia/ podlegają kwatermistrzowi i nie wszystkie siły /jak np. bataliony, pułki transportowo - samochodowe/ oraz środki materiałowe /np. amunicja/ można wprowadzić do ćwiczeń.

Najcelowiej jest organizować kwatermistrzowskie ćwiczenie z pełnymi tyłami pułku w ramach dywizji, a z pełnymi tyłami dywizji - w ramach okręgu, przy wydatnej pomocy organizacyjnej Głównego Kwatermistrzostwa i zainteresowanych szefostw służb, nie podległych Głównemu Kwatermistrzowi.

Kwatermistrzowskie ćwiczenia z pododdziałami i oddziałami tyłowymi /jednostkami służb/ mają na celu trenowanie i zgrywanie kwatermistrzostw i tyłów /a więc wszystkich pododdziałów i oddziałów tyłowych ujętych w całość taktyczno-organizacyjną/; charakteryzują się tym, że:

- większą ilość czasu przeznaczają się na trening sztabu ogólnowojskowego /zazwyczaj o zmniejszonej obsadzie i kwatermistrzostwa w zakresie praktycznej umiejętności dowodzenia tyłami i kierowania metrażowo - technicznym i medycznym zabezpieczeniem walki;
- możliwie jak najpełniej obsadza się wszystkie stanowiska kwatermistrzowskie i służb biorących udział w ćwiczeniach
- realnie w terenie /na odległościach rzeczywistych lub na nich zbliżonych/ urzutowuje się kwatermistrzowskie rzuty dowodzenia i urządzenia tyłowe;
- przerabia się praktyczne rozmieszczenie i rozwijanie urządzeń tyłowych;
- organizuje się prace przeładunkowe w składach i na etapach ewakuacji oraz dowóz i ewakuację;
- organizuje się na drogach dowozu i ewakuacji posterunki regulacji ruchu i przerabia się technikę ich pracy w zakresie rejestrowania przechodzących grup samochodów z ładunkiem i bez ładunku oraz niezbędnej sprawozdawczości;
- organizuje się praktyczne przesuwania /przegupowanie/ tyłów;
- oficerowie kwatermistrzostwa, względnie służb nie wchodzących w jego skład, nabywają praktyki w zakresie dowodzenia tyłami oraz organizacji dowozu i ewakuacji;
- oficerowie pododdziałów i oddziałów tyłowych /jednostek służb/ nabywają praktyki w organizacji ich pracy, w szczególności w organizacji rozmieszczenia, rozwijania i zwijania urządzeń tyłowych oraz kierowania kolumnami tyłowymi.

W podsumowaniu należy podkreślić, że w ramach ćwiczeń taktycznych z wojskami rozróżnia się:

- ćwiczenia taktyczne z wojskami oznaczonymi,
- ćwiczenia taktyczne z wojskami w pełnym składzie.

Na zasadach ćwiczeń taktycznych z wojskami organizuje się kwaterymistrzowskie ćwiczenia z pododdziałami i oddziałami tyłowymi

Największą formą ćwiczeń taktycznych z wojskami są manewry.

Manewry są najdoskonalszą metodą kompleksowego szkolenia oficerów, sztabów i wojsk na szczeblu operacyjnym. Przeprowadza się je zwykle po przeprowadzeniu ćwiczeń z wojskami na szczeblach taktycznych.

Temat, cel, zagadnienia szkoleniowe i skład wojsk biorących udział w manewrach określa rozkaz Ministra Obrony Narodowej.

Celem manewrów jest przeprowadzenie gotowości bojowej związków taktycznych, zgranie ich działań w ramach związku operacyjnego, sprawdzenie teoretycznych zasad przygotowania, organizacji i prowadzenia działań bojowych, próba nowych form i sposobów ich prowadzenia, przeprowadzenie doświadczeń z nowym sprzętem, uzyskanie danych praktycznych /wskaźników techniczno-taktycznych/ i wypracowanie uogólnionych wniosków dla danego szkolenia.

W ramach ćwiczeń taktycznych z wojskami mogą być organizowane ćwiczenia pokazowo - doświadczalne.

Ćwiczenia taktyczne z wojskami wymagają organizowania terenowego aparatu rozjemczego obok aparatu rozjemczego przy dowódcach i sztabach.

W czasie ważniejszych ćwiczeń taktycznych z wojskami, a w szczególności w czasie manewrów organizuje się grupy naukowo-badawcze, mające za zadanie obserwację przeprowadzanych doświadczeń i opracowanie uogólnień teoretycznych.

IV. Szkolenie metodyczne.

Szkolenie metodyczne - jako specyficzny rodzaj zajęć szkoleniowych - obejmuje:

- ćwiczenia pokazowe,
- zajęcia instruktorsko-metodyczne,
- instruktaże,
- odprawy metodyczne,
- konferencje teoretyczne.

1. Ćwiczenia pokazowe.

Celem ćwiczeń pokazowych jest pokazanie oficerom w danym temacie wzoru i sposobu przeprowadzenia danego działania względnie jego fragmentów lub też działania danego elementu ugrupowania bojowego względnie urządzenia tyłowego /elementu ugrupowania tyłów/.

Taktyczne ćwiczenia pokazowe przeprowadza się w zawczasu przygotowanym terenie /ewentualnie na poligonie/ przy pomocy oddziałów /pododdziałów/ z góry wyznaczonych, przygotowanych, przeinstruowanych i przećwiczonych.

Kwatermistrzowskie ćwiczenia pokazowe, mające na celu pokazania działania danego urządzenia tyłowego, mogą być przeprowadzane jako ćwiczenia samodzielne względnie jako fragment ogólnowojskowego taktycznego ćwiczenia pokazowego.

Kwatermistrzowskie ćwiczenia pokazowe są zazwyczaj ujęte w wytycznych kwatermistrza o organizacji szkolenia kwatermistrzowskiego na dany rok szkoleniowy i ustalone w programach szkolenia. Organizuje je wyznaczony kwatermistrz danego szczebla; a szczególny program zatwierdza dowódca.

2. Zajęcia instruktorsko-metodyczne.

Przeprowadza się w zasadzie tylko na tematy ważne względnie nowe z poszczególnych przedmiotów wyszkolenia wojsk, względnie tyłów.

Mają one na celu pokazać, jak należy organizować i przeprowadzać (zajęcia) szkoleniowe na tematy ważne.

Na zajęciach instruktorsko - metodycznych ważnym momentem jest klasyfikacja zagadnień z uwzględnieniem sposobu przerobienia zagadnień zasadniczych.

3. Instruktaże.

Przeprowadza się przed każdym zajęciem lub ćwiczeniem.

Celem ich jest:

- przerobić z oficerami praktycznie całość danego zajęcia lub ćwiczenia;
- wskazać zasadnicze zagadnienia, na które należy wrócić uwagę na zajęciu,
- wyjaśnić niejasności dotyczące treści względnie metodyki zajęcia,
- sprawdzić stopień przygotowania oficerów do zajęć.

4. Odprawy metodyczne

Celem ich jest:

- ujednoczenie metod szkolenia,
- zapoznanie z nowymi rozkazami i instrukcjami omawiającymi formy i metody szkolenia,
- wyjaśnienie skomplikowanych zagadnień z procesu szkoleniowego,
- wzajemne dzielenie się doświadczeniami w pracy szkoleniowej,
- wydanie wskazówek i wytycznych na następny okres szkolenia.

Odprawy metodyczne mogą być przeprowadzane na zajęciach zbiorowych, na których podsumowywane są jednocześnie braki i osiągnięcia za okres, względnie przeprowadzane są wykłady na tematy teoretyczne i metodyczne oraz pokazy.

5. Konferencje teoretyczne.

Są one przeprowadzane w celu omówienia wysuwanych proble

teoretycznych i ustalenia jednolitego poglądu na zagadnienia poruszane na konferencji oraz ~~ustalenia~~ metod dalszego ich studiowania względnie wprowadzenia do procesu szkolenia wojsk.

B. System szkolenia wojsk.

System szkolenia wojsk powiązany jest ściśle z systemem szkolenia oficerów i sztabów, którego właściwym celem jest zapewnić wysoki poziom szkolenia bojowego wojsk.

Na system szkolenia bojowego wojsk składają się:

- pokazy względnie zajęcia pokazowe;
- musztra bojowa;
- zawody techniczno - bojowe;
- ćwiczenia taktyczne / w tym i ćwiczenia kwatermistrzowskie/ z wojskami;
- manewry.

1. Pokazy.

Pokazy względnie zajęcia pokazowe dla pododdziałów przeprowadza się z zasadniczego tematu szkolenia bojowego.

2. Musztra bojowa.

Zajęcia z musztry bojowej są przygotowaniem do właściwych ćwiczeń taktycznych. Wykorzystuje się je dla szkolenia części / /fragmentu/ danego rodzaju walki /np. wykonanie ataku/ oraz do ~~zapewnienia~~ zorganizowania działań pododdziału na polu walki. Musztrę bojową przeprowadza się na prostym założeniu taktycznym w terenie.

3. Zawody techniczno - bojowe. /taktyczno-techniczne/

Zawody techniczno-taktyczne mają na celu pobudzić ~~lub~~ chęć ~~do~~ rac (w nich udział specjalistów lub ich zespołów do jaknajbardziej ~~niezależnej~~ niezależnej i jaknajszybszej obsługi techniki bojowej oraz sprawdzić

poziom szkolenia specjalnego i taktyczno-specjalnego.

4. Ćwiczenia taktyczne z wojskami.

Omówione zostały już częściowo w ramach systemu szkolenia sztabów kwaternistrzostw - jako końcowa metoda ich szkolenia.

Ćwiczenia taktyczne z wojskami powinny więc być ~~przeprowadzane~~ ~~z~~ ~~wojskami~~ ~~bez~~ ~~udziału~~ ~~wojsk~~ ~~na~~ ~~temat~~, ~~związany~~ ~~z~~ ~~danym~~ ~~ćwiczeniem~~ ~~taktycznym~~ ~~pododdzia-~~
~~łm~~, oddziału względnie związku taktycznego.

Ćwiczenie taktyczne z wojskami prowadzi się po uprzednim przerobieniu wszystkich zagadnień ćwiczebnych danego tematu metodą zajęć w musztry bojowej oraz po odbyciu zawodów techniczno - bojowych specjalistów.

Ćwiczenia taktyczne z wojskami przeprowadza się od kompanii wzwyż.

W ramach ogólnowojskowych ćwiczeń taktycznych z wojskami w zależności od szczebla i rozmachu ćwiczenia rozróżnia się i przeprowadza się:

- batalionowe ćwiczenia - zwykle na głębokość głównego pasa obrony nieprzyjaciela;
- pułkowe ćwiczenia - na głębokość drugiego pasa obrony nieprzyjaciela;
- dywizyjne ćwiczenia - na głębokość całej taktycznej strefy obrony nieprzyjaciela /t.j. na głębokość 30-40km/.

Szczególnie ważnym przedsięwzięciem jest przeprowadzenie kompleksowego ćwiczenia taktycznego /połączonych ćwiczeń taktycznych/ - począwszy od pułku wzwyż.

Połączone ćwiczenia taktyczne polegają na tym, że oddział lub związek taktyczny - w ramach jednego ciągłego ćwiczenia

w terenie - przerabia kolejno kilka rodzajów działań bojowych, np. marsz i bój spotkaniowy, względnie natarcie z następnym przejściem do pościgu lub obrony; można przerabiać różne warianty.

Batalionowe /a w pułkach czołgów - kompanijne/, pułkowe i dywizyjne ogólnowojskowe ćwiczenia taktyczne przeprowadza się w ciągu całego roku.

Jeżeli nie ma innych zarządzeń władz przełożonych /postulat oszczędności/ - to pododdziały, oddziały i związki taktyczne wychodzą na ćwiczenia w pełnym składzie wraz ze swoimi tyłami oraz przynajmniej z zapasami ruchomymi żywności i materiałami pędnych i smarów.

Podczas ćwiczeń taktycznych wojska powinny:

- przerabiać w pełnym zakresie przedsięwzięcia w zakresie zabezpieczenia bojowego;
- rozwijać / w ramach posiadanych sił i środków/ urządzenia tyłowe w celu przerobienia określonych zagadnień w zakresie zabezpieczenia materiałowego, technicznego i medycznego;
- wykonywać wszystkie niezbędne, w zależności od sił i środków oraz przebiegu przeprowadzanych ćwiczeń, także prace, jak:
przygotowanie okopów, ukryć, stanowisk ogniowych, stanowisk dowodzenia, punktów obserwacyjnych, rejonów rozmieszczenia urządzeń tyłowych; wykonywanie i usuwanie zapór;
jak również odkażanie uzbrojenia, sprzętu bojowego, środków materiałowych - oraz inne przedsięwzięcia w zakresie likwidacji skutków uderzenia atomowego względnie działania innych środków masowego rażenia.

5. Manewry.

Najw~~aż~~szą metodą szkolenia wojsk są manewry; ich cel i temat omówione zostały w systemie szkolenia dowódców, sztabów i kwatermistrzostw.

-.-

W treści rozdziału II /"Zasady i metody szkolenia kwatermistrzowskiego - jako części składowej szkolenia wojsk"/ uwidocznione zostały cechy wspólne i sposób powiązania systemu szkolenia kwatermistrzowskiego z systemem szkolenia sztabów i wojsk. W następnym rozdziale pozostaje więc do omówienia specyfika szkolenia kwatermistrzowskiego.

III. Specyfika szkolenia kwatermistrzowskiego na szczeblach taktycznych.

Na specyfikę szkolenia kwatermistrzowskiego składają się takie właściwości okresu pokojowego, jak:

- brak pododdziałów~~u~~ tyłowych w batalionach,
- istnienie w pułkach pododdziałów gospodarczych, które dopiero na skutek mobilizacji mogą stać się pododdziałami tyłowymi, dostosowanymi do pracy w warunkach bojowych; (to samo dotyczy pododdziałów i oddziałów tyłowych dywizji);
- charakter pracy kwatermistrzostw i służb właściwy dla systemu gospodarki okresu pokojowego i wynikające stąd trudności należytego zgrania szkolenia z bieżącymi pracochłonnymi czynnościami administracyjno-gospodarczymi personelu kwatermistrzostw i służb. Podczas, gdy treścią ~~uży~~życia jednostek liniowych w okresie pokojowym

jest tylko szkolenie, to większą część życia personelu kwatermistrzostwa i służb pochłania bieżąca praca administracyjno-gospodarcza; dlatego tylko pewną część ich życia można przeznaczyć na szkolenie. O tej stronie specyfiki szkolenia kwatermistrzowskiego nie należy zapominać przy jego planowaniu i organizacji.

Niezależnie od wymienionych wyżej właściwości okresu pokojowego mają wpływ na organizację i prowadzenie szkolenia kwatermistrzowskiego takie momenty, jak:

- rozdzielanie składu osobowego kwatermistrzostw po różnych grupach, stosownie do celów szkolenia;
- postulat wiązania programu zgrzawania szkolenia kwatermistrzostw i pododdziałów tyłowych z programem szkolenia sztabów ogólnowojskowych i wojsk;
- konieczność prowadzenia szkolenia specjalistów w poszczególnych służbach w odpowiednich grupach, na zajęciach zbiorowych lub specjalnie organizowanych kursach.

A. Odpowiedzialność za szkolenie kwatermistrzowskie w związku taktycznym.

Z ^{omawianej poprzednio /wyrażającej się u tym-} (prawidłowości, że szkolenie kwatermistrzowskie stanowi część składową szkolenia bojowego, wynika, że za szkolenie kwatermistrzostwa i tyłów związku taktycznego odpowiada dowódca związku taktycznego.

Dowódca związku taktycznego /patrz str. 3 / na podstawie wskazówek organizacyjno - metodycznych dowódcy OW daje wytyczne do planu szkolenia bojowego, określając, stosownie do okresów szkolenia bojowego, zadania w zakresie szkolenia kwatermistrzostwa i tyłów związku taktycznego oraz zabezpieczenia go pod względem taktycznym, organizacyjnym i materiałowym; zatwierdza programy zajęć zbiorowych.

Dowódca związku taktycznego - z reguły - dopuszcza kwatermistrzostwo oraz tyły związku taktycznego /jego oddziałów/ do udziału we wspólnym ćwiczeniu ze sztabem lub wojskami związku taktycznego w zasadzie wtedy, jeżeli jest upewniony, że:

- kolejny ogólnowojskowy temat, przewidziany planem szkolenia bojowego, jest opanowany i przyswojony przez skład osobowy kwatermistrzostwa i tyłów;
- obowiązki funkcyjne, podstawowe zasady pracy oraz technika planowania zostały przerobione przez tyły;
- zgranie w ramach służb, kwatermistrzostwa i pododdziałów tyłowych zostało osiągnięte w stopniu przynajmniej zadowalającym;
- pododdziały i oddziały tyłowe /jednostki służb/owały należytą praktykę w rozwijaniu, zwijaniu i przemarszach oraz osiągnęły na ~~t~~reningach względnie ćwiczeniach kwatermistrzowskich tempo pracy odpowiadające tempu działania wojsk w danym rodzaju walki, stanowiącym temat ćwiczenia związku taktycznego.

Szef sztabu związku taktycznego organizuje taktyczne szkolenie personelu kwatermistrzostwa i tyłów związku taktycznego w ramach ogólnego systemu zajęć kadry i na równi z kwatermistrzem ponosi odpowiedzialność za zgrywanie kwatermistrzostwa ze sztabem związku taktycznego.

Kwatermistrz organizuje szkolenie swego personelu i kieruje bezpośrednio zajęciami kwatermistrzostwa, na podstawie wytycznych dowódcy związku taktycznego i wskazówek kwatermistrza OW, w oparciu o program szkolenia kwatermistrzowskiego i ustalone grupy szkoleniowe na szczeblu dywizji; uzgadnia z szefem sztabu program szkolenia kwatermistrzowskiego, dostosowując tematy do tematów taktycznych.

Szefowie służb kierują szkoleniem fachowym w ramach swych służb.

B. Cel szkolenia kwatermistrzowskiego.

Celem szkolenia kwatermistrzowskiego na szczeblu taktycznym jest:

- doskonalić w zakresie opanowania zasad teoretycznych organizacji i pracy tyłów taktycznych we wszystkich rodzajach działań bojowych / w zakresie niezbędnym dla praktycznego dowodzenia tyłami/;
- dać praktykę w planowaniu organizacji tyłów oraz zabezpieczenia materiałowego, technicznego i medycznego walki;
- wyrabiać nawyki dowodzenia tyłami oraz kierowania pracy służb w zasadniczych rodzajach walki;
- przygotować kwatermistrzostwa oraz pododdziały i oddziały tyłowe /jednostki służb/ do pracy w garnizonie i w polu, do pracy w warunkach walki.

Przy realizowaniu celu szkolenia kwatermistrzowskiego zwraca się uwagę na to, ażeby szkoleni:

- przyswoili sobie w jaknajwiększym stopniu powstałe nowe okoliczności dla organizacji i pracy tyłów w warunkach stosowania nowych środków walki;
- rozwijali swoją inicjatywę i samodzielność w twórczym rozwiązaniu zagadnień;
- doskonalili swoje umiejętności teoretyczne i praktyczne oraz pracowali nad wyszukiwaniem nowych form i sposobów pracy tyłów stosownie do wzrastających wymogów współczesnego pola walki.

C. Właściwości systemu szkolenia kwatermistrzowskiego na szczeblu taktycznym.

W systemie szkolenia oficerów, podoficerów i szeregowców kwatermistrzostwa oraz pododdziałów tyłowych stosuje się następujący układ grup szkoleniowych i formy szkolenia.

1. Szkolenie oficerów kwatermistrzostwa i służb odbywa się

a/ na zajęciach zbiorowych ogólnowojskowych, organizowanych:

- przez dowódców OW dla grup dowódców dywizji i obejmujących kwatermistrzów dywizji;
- przez dowódców dywizji dla grup dowódców pułków, i obejmujących kwatermistrzów pułków;

b/ na zajęciach zbiorowych fachowych i z taktyki tyłów organizowanych:

- przez kwatermistrzów OW dla kwatermistrzów dywizji;
- przez kwatermistrzów dywizji dla kwatermistrzów pułków /równorzędnych/, szefów, zaopatrzenia, oficerów DPZ i MPS, st.lekarzów i lekarzów oddziałów dywizyjnych w grupach ustalonych przez kwatermistrzów dywizji.

c/ na zajęciach programowych ogólnowojskowych organizowanych przez szefów sztabów dywizji i pułków, obejmujących szkolenie polityczne, zajęcia ogólnowojskowe, taktykę tyłów i zajęcia fachowe. W zajęciach programowych biorą udział ci oficerowie kwatermistrzostwa, którzy nie uczestniczą w zajęciach zbiorowych ogólnowojskowych organizowanych przez dowódców.

d/ na ćwiczeniach na mapach, na ćwiczeniach szkieleto-

wych, na ćwiczeniach z wojskami i na manewrach.

2. Szkolenie podoficerów nadterminowych kwatermistrzostwa

i służb obejmuje:

- szkolenie ogólnowojskowe w grupach podoficerów nielinowych,
- szkolenie fachowe poprzez praktyczne nauczanie prawidłowego wykorzystania obowiązków funkcyjnych w toku pracy względnie poprzez doskonalenie umiejętności na 2-3 miesięcznych kursach w ośrodku szkolenia służb kwatermistrzowskich ^(OSSK) w Poznaniu.

3. Szkolenie podoficerów i szeregowców służby zasadniczej

odbywa się:

- na kursach organizowanych przez związki taktyczne dla swych oddziałów,
- na krótkoterminowych kursach fachowych dla specjalistów, organizowanych przez poszczególne służby lub przez OSSK.

Szczegółową organizację szkolenia oficerów, podoficerów i szeregowców kwatermistrzostw związków taktycznych i oddziałów podają wytyczne Głównego Kwatermistrza WP, wydawane na każdy rok szkoleniowy.

Przy realizacji programu szkolenia kwatermistrzowskiego przestrzega się omówionych w I rozdziale zasad stopniowania, pogłębienia i zgrywania oraz - w II rozdziale rodzajów zajęć i metod szkolenia.

Program szkolenia kwatermistrzowskiego uzgadnia się z programem szkolenia bojowego, a tematy z taktyki tyłów dostosowuje się do tematów z taktyki ogólnej. Wychodzi się bowiem z założenia, że zamiar walki i decyzje nie poparte kalkulacjami możliwości

materiałowo-technicznych. mogą stać się nierealnymi. I naodwrot - przedsięwzięcia w zakresie organizacji i pracy tyłków, nie uwzględniające postulatów, wynikających z położenia bojowego i zamiaru walki oraz nie zgrane z działaniami bojowymi wojsk, nie zabezpieczają wykonania zadania bojowego.

Podkreślonym w rozkazie Ministra Obrony Narodowej, a jednocześnie wymagającym czasu, zagadnieniem szkoleniowym jest realizacja zasady zgrywania pracy ~~pracy~~ poszczególnych komórek w ramach kwatermistrzostwa, jak i ^{na} zewnątrz z pracą służb, nie wchodzących w skład kwatermistrzostwa, a następnie z kolei do doskonalenie współpracy między kwatermistrzostwem i sztabem ogólnym ^(sztabem). Przez prowadzenie szkolenia w takiej kolejności osiąga się jednocześnie realizację dwóch zasad: zasady zgrywania i zasady stopniowania.

Wspólne zajęcia mające na celu zgrywanie współpracy elementów kwatermistrzostwa i poszczególnych służb mogą być przeprowadzone początkowo metodą zajęć grupowych, a następnie metodą treningu.

W załączniku nr 2 podany jest przykład tematów zajęć, mających na celu zgrywanie współpracy.

W szczególności ważnego znaczenia nabiera zasada zgrywania pracy zarówno poszczególnych elementów urządzenia tyłowego, jak i urządzeń tyłowych szczebla niższego z pracą urządzeń tyłowych szczebla wyższego.

W celu realizacji drugiej ważnej ogólnej zasady metodyki - zasady stopniowania, przy układzie i ustalaniu kolejności poszczególnych zajęć w systemie szkolenia kwatermistrzostwa i oddziałów tyłowych związku taktycznego powinno się wychodzić z następujących założeń:

- a/ taktyczno - techniczne /fachowe/ szkolenie oficerów kwatermistrzostwa i służb powinno być zakończone przed rozpoczęciem kwatermistrzowskich ćwiczeń na mapach, a te z kolei powinny być przerobione przed dowódczo-sztabowymi ćwiczeniami na mapach;
- b/ zawody taktyczno-techniczne zespołów specjalistów powinny poprzedzać kwatermistrzowskie ćwiczenia z pododdziałami tyłowymi /jednostkami służb/, a te z kolei - ćwiczenia taktyczne z wojskami;
- c/ zgrywanie urządzeń tyłowych szczebla niższego i szczebla wyższego powinno być przerabiane po uprzednim zakończeniu szkolenia urządzeń^{ia} tyłowego szczebla niższego. W związku z tym należy zwrócić szczególną uwagę na szkolenie tyłów kompanii i batalionu.

W wyniku stosowania takiej metody szkolenia, kwatermistrzostwa i pododdziały /oddziały/ tyłowe związku taktycznego będą przysposobione do wzięcia udziału w ćwiczeniach taktycznych z wojskami.

Ze względu na ograniczone możliwości tyłów, wynikające z właściwości okresu pokojowego, celowym jest na kolejnych ćwiczeniach taktycznych przerabiać kolejno tylko określone zagadnienia i stosować kolejne częściowe kompletowanie urządzeń tyłowych i środków materiałowych. Naprzykład:

- na jednym ćwiczeniu przerabia się w pełni zaopatrywanie w amunicję i jej dowóz i kompletuje się skład amunicyjny;
- na drugim ćwiczeniu przerabia się zabezpieczenie medyczne przy pełnym ukompletowaniu PPM jednego z pułków, kosztem innych pułków dywizji.

W ten sposób można kolejno - wszechstronnie przerobić zabezpieczenie w amunicję, zabezpieczenie medyczne i inne zagadnienia z zakresu pracy tyłów względnie ich organizacji.

Z zagadnieniem metodyki szkolenia wiąże się zagadnienie podziału czasu na poszczególne rodzaje zajęć. W ramach godzin przeznaczonych na wszystkie przedmioty szkolenia kwatermistrzostwa i tyłów winno się wydzielić na właściwe szkolenie kwatermistrzowskie / z taktyki tyłów/ nie mniej niż 50% ogólnej ilości godzin, a z tych godzin z kolei winno się wydzielić niezbędny czas na poszczególne zajęcia.

Przykładowe rozłożenie czasu na poszczególne zajęcia, wskazuje tabelka zamieszczona w załączniku nr 3 /procentowy podział czasu/

Zakończenie.

W zakończeniu wydaje się celowym zwrócić uwagę na rolę kwatermistrzowskiego szkolenia w całości kształcenia szkolenia wojsk; na to, co je łączy ze szkoleniem bojowym wojsk, i na to, co je dzieli.

Szkolenie kwatermistrzowskie stanowi część składową szkolenia bojowego wojsk. Łączy je jeden cel, jakim jest zapewnienie gotowości bojowej wojsk. W szkoleniu kwatermistrzowskim występują te same ogólne prawidłowości, co i w szkoleniu bojowym wojsk. Zarówno w szkoleniu kwatermistrzowskim, jak i w szkoleniu bojowym wojsk stosuje się te same ogólne zasady metodyki; jednakże są układy grup i formy szkolenia, rodzaje zajęć i metody szkolenia. Różne są natomiast treść i warunki.

Podczas, gdy zasadniczą treścią życia sztabów i jednostek liniowych w okresie pokojowym jest tylko szkolenie, to większą część życia kwatermistrzostwa, służb i jednostek tyłowych /oddziałów gospodarczych/ pochłania bieżąca praca administracyjno-gospodarcza. Dlatego tylko pewną część ich życia można przeznaczyć na szkolenie. O tej stronie specyfiki szkolenia kwatermistrzowskiego nie należy zapominać przy planowaniu i organizacji szkolenia oraz przy doborze form i środków, jakie wskazuje metodyka szkolenia wojsk.

3 załączniki /na ³... stronach/

OPRACOWAŁ
SZEFE KATEDRY PRAKTYKI TYŁÓW

Wiśniewski
W I Ś N I E W S K I
płk.

Wykonano w 8 egz.

Egz.nr 1-8 kanc.tajn.OWASS

Wyk.płk.WIŚNIEWSKI

Druk.I.I.

Nr.ks.masz.223/58

ZESTAWIENIE RODZAJÓW ĆWICZEŃ NA MAPACH.

Rodzaj ćwiczeń na mapach	Przeznaczenie ćwiczeń na mapach	Biorą udział	Kierownik ćwiczenia
Sztabowe	<u>Doskonalenie i trenowanie oficerów sztabu:</u> - w organizacji i planowaniu walki /operacji/; - w doprowadzeniu decyzji dowódcy do wojsk; - we wzajemnym informowaniu; - w organizacji terminowego zabezpieczenia materiałowo-techn.	Sztab <u>ogólnowojskowy</u> - sztaby rodzajów wojsk; - sztab kwatermistrzostwa; - oddzielne grupy.	Dowódca oddziału lub związku.
Dowódczo-sztabowe	Doskonalenie: - dowódcy ogólnowojskowego i jego sztabu; - dowódców /szefów/ i sztabów rodzajów wojsk i służb; - kwatermistrzów i ich sztaby.	1. Dowództwo i sztab ogólnowojskowy. 2. Dowódcy /szefowie/ i sztaby rodzajów wojsk i służb. 3. Kwatermistrzowie i ich sztaby.	Przełożony dowódca względnie dowódca /a wtedy funkcję dowódcy gra zastępca/.
Prowadzi się zwykle z oznaczonymi tyłami/	Z punktu widzenia szkolenia kwat. - dowódczo-sztabowe ćwiczenia na mapie dają ten efekt, że zagadnienia kwat. są przerabiane w powiązaniu z innymi zagadnieniami taktycznymi /operacyjnymi/. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że przede wszystkim przerabia się te <u>zagadnienia kwat.</u> , które interesują sztab ogólnowojskowy oraz dowództwa i sztaby rodzajów wojsk /doskonalenie współpracy/. Przy tym jednak skomplikowany charakter dowódczo-sztabowych ćwiczeń na mapie /jako metody szkolenia wszystkich dowództw i sztabów/, duże ich <u>tempo</u> , <u>skoki operacyjne</u> , <u>etapy</u> , zagadnienia ćwiczebne, wybrane przede wszystkim pod kątem potrzeb doskonalenia dowódcy i sztabu ogólnowojskowego - nie pozwalają na pełne rozwinięcie i przerobienie całokształtu zagadnień kwatermistrzowskich. Ażeby osiągnąć ten ostatni cel - stosuje się <u>kwatermistrzowskie ćwiczenia na mapach</u> , które przeprowadza się zwykle przed dowódczo-sztabowymi ćwiczeniami na mapach.		
terminowe; szczeblu takt.; szczeblu operac.; a poszczególne służby medycznej/	Doskonalenie x i zgrzywanie organów kwatermistrzowskich: - w organizacji tyłów; - w planowaniu i organizowaniu zabezpieczenia mat.-techn. działań boj. - w dowodzeniu tyłami.	Kwatermistrz ^{ostwa} podległymi służbami względnie innymi służbami, związanymi z pracą kwaterm. /ze względu na charakter zadań/. Wydział /oddział/ danej służby.	Kwatermistrz oddziału lub związku. Szef służby.

Przykład

tematów zajęć grupowych i treningów w zakresie zgrywania
współpracy.

Cel zajęcia	Kto bierze udział	Ilość zajęć	Ilość godz. szkol.	Kto prowadzi.
Przestudiować system zaopatrywania w amunicję w różnych rodzajach walki.	-oficerowie sekcji org.-plan. kwaterm. dywizji; -oficerowie zaop.art. -oficerowie pododdz. batal. transp. -samoch.	2	4	Szef służby uzbrojenia dywizji.
Przestudiować i przerobić porządek i sposoby ewakuacji zdobyczy wojennej i mienia porzuconego na polu walki.	-oficerowie służb zaopatrzenia dywizji; -oficerowie batal. transp.-samoch.	2	4	Kierownik sekcji org.-plan.kwatermistrzostwa dywizji.
Przestudiować i przerobić system ewakuacji medycznej.	-oficerowie sekcji org.-plan. kwat. dywizji; -oficerowie służby medycznej; -oficerowie pododdziałów transport. /batal./;	2	4	Szef służby medycznej dywizji.
Przestudiować i przerobić system /mech./ dowozu zasadniczych środków zaopatrzenia.	-ofic.sekcji org.-plan; -ofic.służby uzbrojenia mps., i żywn.; -ofic.batal.transp.-samoch.;	3	6	Kierownik sekcji org. plan.kwatermistrzostwa dywizji.
	i.t.d.			

Procentowy podział czasu na poszczególne zajęcia.

I. Zajęcia teoretyczne.

- 1. Taktyczne szkolenie - - - - - 6% w grupach kwat.;
 - 2. Opanowanie techniki bojowej - - 4% w ogóln.gr.szkoł.dywiz.
 - 3. Fachowe szkolenie służb - - - -10% w grupach w/g specjaln.
- Razem 20%

II. Zajęcia praktyczne

/zajęcia grupowe, treningi/.

- 1. Technika planowania
/prowadzenie dokumentacji/- - - 4% - w grupach kwat.
 - 2. Przerobienie obowiązków
funkcyjnych - - - - - 6% - w grupach kwat.
 - 3. Tajne dowodzenie - - - - - 2% - w grupach kwat.
 - 4. Taktyka tyłów taktycznych
/organizacja i dowodzenie tyłami/18% - połowa czasu w grup.
kwat. połowa czasu
- Razem 30% na zajęciach wspóln.
ze szt.ogólnowjsk.

III. Zajęcia praktyczne w terenie /w polu/.

- 1. Zgrywanie jednostek kwat. . . 10% - ćwiczenia jednostek kwat.
- 2. Rozmieszczanie i rozwijanie
oraz przemieszczenie
jednostek kwat.15% - ćwiczenie kwat z jednost.
tyłowymi.
- 3. Dowodzenie tyłami 25% - Dowództwo-sztabowe ćwicz.
na mapach, ćwiczenia
takt.z wojskami, ćwicz.
taktyczne wojsk.